

Univerzita Hradec Králové Pedagogická fakulta

Pedagogická fakulta
Univerzita Hradec Králové

Hodnocení bakalářské práce

Jméno autora: Alena Horká
Název práce: Mezilidské vztahy Romů
Vedoucí práce: Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová

Téma práce je vysoce aktuální. Problematice je věnována pozornost v širším slova smyslu. Uspořádáním mezilidských vztahů se zabývají především romistické studie, pedagogické výzkumné práce na toto téma nejsou tak časté. Autorka využila svých osobních i pracovních kontaktů a dobře se infiltrovala do jinak uzavřeného komunitního prostředí. Výstupy jejího výzkumného šetření mohou být z tohoto důvodu velice přínosné.

Předložená práce má charakter kompilátu vycházejícího ze základních poznatků k tématu, tento je doplněn výzkumným šetřením vlastní konstrukce. První kapitola představuje obecný vstup do problematiky, autorka seznamuje čtenáře s koncepty, které ovlivňují rozvoj mezilidských vztahů. Obsahově jde o bazální seznámení s problematikou, oceňuji však, že jsou tyto základní vědecké poznatky vztahovány k tématu celé práce a autorka je aplikuje na situace vzájemného soužití Romů a neRomů. Tento postup legitimizuje poněkud jednoduše a výkladově pojaté zpracování kapitol. Autorka se nebojí text proložit vlastními zkušenostmi z praxe. Za hodnotnou považuji kapitolu 2.2, ve které se autorka věnuje konfliktům mezi Romy a neRomy, pokouší se zde nastínit některé z příčin vzájemných nepochopení. Celý text přitom staví na odborných textech a výzkumných šetřeních. Kapitola věnovaná romské komunitě (kap. 3) seznamuje čtenáře s jednotlivými skupinami Romů, především však nastiňuje vzájemné vnitroskupinové vztahy uvnitř komunity.

Jazyková a formální úroveň práce je nižší, je patrná menší zkušenost s autorským psaním. Významně však oceňuji, že se autorka snažila o vlastní text, který staví na odborných zdrojích i zkušenostech z praxe, oba tyto úhly pohledu propojuje. V tvořivém zápalu se jí však místy nepodařilo naplnit některé formální požadavky (užívá první osobu, občas se objeví překlep). Celkově jde však ještě o chyby menšího významu.

Výzkumné šetření je jen základní, ale domnívám se, unikátní sondou referující o povaze vztahů v romských rodinách. Autorka se pokusila zachytit pohled samotných Romů, užívá nejen uzavřené, ale i otevřené dotazníkové položky, možnosti odpovědí navazují na první část práce, ale jsou také konzultovány s romským informandem. Jednoduchý výzkumný plán umožnil držet se předem stanoveného cíle a zásadně nevybočovat z jeho rámce. Zvolena byla kvantitativní strategie, zde autorka využila svých kontaktů a podařilo se jí oslovit slušný výzkumný vzorek (100 respondentů). **Hlavním cílem výzkumu** bylo zjistit: „*Jak fungují*

vztahy v romské rodině“ (s. 31). Cíl je **formulován velice široce, autorka jej zužuje až okruhy, které sdružují vždy několik dotazníkových otázek**. Okruhy rozměňující široce pojatý cíl výzkumu jsou rozděleny na:

- otázky směřující k budování funkčních vztahů v rodině,
- znehodnocování funkčních vztahů v romské rodině,
- kontaktům a styku s rodinou,
- pevnosti vztahů v romské rodině,
- doplňující a první položka dotazníku mapovala subjektivní vnímání aspektů spokojenosti v životě.

Tato vnitřní logika výzkumu však vyplývá pouze z představené analýzy a souhrnu, chybí její explicitní vyjádření v popisu plánu šetření. Projevuje se zde menší zkušenost s psaním odborných textů, kdy autorka považuje některé ze základních stavebních kamenů výzkumu za samozřejmé a detailně je nerozvádí. Přes tyto nedostatky je výzkum prezentován přehledně a implicitní směřování autorky je patrné. Při sledování funkčních vztahů v rodině **sleduje: vlastnosti, aktivity, činnosti, osoby podílející se na vytváření funkčních vztahů, osoby-důvěrníky**. V podobné analogii sleduje i ostatní oblasti výzkumu. Oceňuji, že se autorka při interpretaci dat soustřeďuje na sledované okruhy a nikoli jen na prezentaci dílčích otázek dotazníku. Svá zjištění komentuje, propojuje s dalšími okruhy či položkami dotazníku ale i odbornými poznatky z první části práce.

Po představení výsledků výzkumu autorka zařazuje i diskusi, ve které konfrontuje svá zjištění s dosavadními poznatky o Romech, byť jde o text poměrně dost nevyzrálý je projevem určité úrovně, kterou autorka při psaní své první práce dosáhla. Celkově hodnotím výzkum jako velmi přínosný, autorka se sice nevyvarovala některých pochybení, ale výzkum jako celek přináší mnoho zásadních podnětů a zjištění.

Rozsah práce je přiměřený, Práce s odbornými zdroji je na přijatelné úrovni. Citované prameny jsou aktuální a tvoří průřez poznatků několika oborů, počet uvedených titulů je dostačující (25 zdrojů). Jazyková, formální a stylistická úroveň odpovídá požadavkům.

Jako vedoucí práce oceňuji především samostatnost autorky, schopnost zaujmout vlastní stanoviska ale také neochvějnou píli při získávání respondentů.

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

1. Navrhněte konkrétní opatření pro praxi, která budou vycházet z Vašich výzkumných zjištění.
2. Na str. 20 zmiňujete efekty *distanciace* popsané kolektivem Bittnerová, Doubek, Levínská (2011), jmenovitě potom konflikty pramenící z „šlechtickosti“, setkáváte se s tímto jevem ve své praxi? Jak je možné s ním pracovat?

Navrhované hodnocení:

Mgr. Gabriela Caltová Hepnarová